

## АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ АНАЛІТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ

Практика професійної управлінської діяльності виявляє ряд невирішених питань, пов'язаних зі слабким обґрунтуванням проектів управлінських рішень, нерегулярністю та несвоєчасністю заходів управлінського впливу; зазначається, що управлінський цикл підприємства часто не організовується як цілісна система; керівна ланка організації використовує обмежену кількість аналітичних методів. Низький рівень аналітичної підтримки управлінського впливу призводить до неритмічної роботи підприємства, неправильних управлінських рішень, втрат робочого часу, неефективного використання трудових, матеріальних, фінансових ресурсів, недосягнення цілей організації.

Система вищої менеджмент-освіти, на жаль, не має чітко розробленої стратегії аналітичної підготовки майбутніх менеджерів. Питання формування аналітичної компетентності фахівців з управління в процесі професійної підготовки не здобуло відповідного відображення у дисертаційних дослідженнях до цього часу. А тому актуальність зазначеної проблеми зумовлена суперечністю між сучасними вимогами до аналітичної діяльності, об'єктивною потребою окремих сфер народного господарства у компетентних менеджерах і недостатньою ефективністю існуючої системи їхньої аналітичної підготовки у вищих закладах освіти.

**Метою статті** є визначення теоретичних та практичних питань формування аналітичної компетентності майбутніх менеджерів.

Для її досягнення було висунуто такі *завдання*:

- 1) дати визначення змісту та структури аналітичної компетентності менеджера;
- 2) обґрунтувати та описати організаційно-педагогічну модель формування аналітичної компетентності майбутніх фахівців з управління;
- 3) надати рекомендації з питання успішного формування аналітичної компетентності майбутніх менеджерів.

Формування професійної компетентності в управлінській діяльності є одним із найважливіших завдань професійної підготовки менеджерів. На це вказують численні дослідження українських та зарубіжних учених у сфері управління (О.С. Августимова, Р.П. Вдовиченко, Л.І. Даниленко, Я. Дорога, Л.Г. Кисільова, А. Ліпенцев, В.С. Локшин, М.В. Малаховська, І.С. Маліков, О.І. Мармаза, В.І. Маслов, Е.Г. Морозова, Ю.А. Музира, Ю.І. Палеха, В.П. Печенізький, М.Е. Савенкова, А.О. Тихончук, А. Чемерис, В.В. Шаркунова, В. Шепель). При цьому з'ясовано, що характерними рисами професіоналізму сучасного менеджера є оволодіння управлінськими здібностями, що відповідають потребам професійної діяльності, сформованість професійного світогляду, схильність до професійних цінностей та особистісного розвитку, потяг до безперервного професійного самовдосконалення. Водночас професіоналізм управлінців розкривається в процесі поповнення знань, вироблення вмінь і навичок під час професійної підготовки у ВНЗ. Крім того, у сучасній освіті управлінців ще додається питання впровадження компетентісно орієнтованого підходу до навчання, за

яким оцінювання професійного становлення майбутніх менеджерів здійснюється за рівнем прояву ознак професійної компетентності, яка, у свою чергу, може бути конкретизована у напрямках і видах професійних завдань менеджера (планувальна діяльність, мотиваційна, організаційна, облікова, інформаційна, аналітична, координаційна, контрольна, комунікативна тощо).

Встановлено, що сучасні педагоги та психологи постійно здійснюють наукові розробки з приводу визначення та структури професійної компетентності менеджерів, окремих її складових, застосування різних наукових підходів до педагогічної взаємодії викладачів і студентів-менеджерів, оптимального поєднання традиційних та інноваційних методів і прийомів навчання та ін. Однак теоретичний аналіз досліджуваної проблеми виявив суперечність між сучасними вимогами до аналітичної діяльності, об'єктивною потребою окремих сфер народного господарства у висококваліфікованих менеджерах і недостатньою ефективністю існуючої системи їх підготовки. Вирішити цю суперечність можливо за умови особливого підходу до розробки змісту аналітичної підготовки майбутніх менеджерів, впровадження активних навчальних методів і прийомів, що активізують мислення студентів та спонукають до творчих пошуків, підвищують інформативність і забезпечують практичну спрямованість навчального матеріалу, а також посиленої уваги до самостійної навчальної діяльності майбутніх управлінців, результатом якої є наближення до наступної професійної діяльності завдяки набуттю аналітичного досвіду під час навчання у вищому навчальному закладі.

Розгляд змісту професійних завдань менеджера, зазначених у галузевому стандарті вищої менеджмент-освіти, вказав на присутність аналітики у переважній більшості виконуваних ним управлінських функцій. Нами з'ясовано, що значення аналітичної діяльності в управлінні полягає в тому, що аналіз систематизує, обробляє та узагальнює інформацію, яка надходить від об'єктів управління організації; аналіз виявляє взаємозалежні показники та вплив найсуттєвіших факторів на динаміку результатів управлінського циклу; аналіз сприяє якісному виконанню функцій планування, організації, мотивації, координації, контролю та виступає і як самостійна функція суб'єктів управління; аналіз передують прийняттю управлінського рішення, контролює його реалізацію, виявляє ефективність прийнятого рішення та є базою для наступного планування і прогнозування; оволодіння аналітикою підсилює здатність менеджера правильно інтерпретувати фахову інформацію та обґрунтовано приймати управлінські рішення.

У результаті стало зрозумілим, що аналітична компетентність менеджерів є одним із найскладніших компонентів їх професійної компетентності. За нашим визначенням, аналітична компетентність як складова професійної компетентності являє собою інтегративну, постійно збагачувану характеристику менеджера, що передбачає поєднання ціннісно-мотиваційного, когнітивно-операційного та рефлексивно-оцінного компонентів та зумовлює виконання професійних аналітичних завдань у сфері управління, пов'язаних із: виявленням об'єктивних закономірностей та тенденцій розвитку явищ і процесів управлінського циклу; застосуванням аналітичних методів для встановлення причинно-наслідкових зв'язків між ними; визначенням доцільності та послідовності дій управлінського впливу, наданням необхідної і достатньої інформації для прийняття ефективних управ-

лінських рішень; виробленням рекомендацій, спрямованих на досягнення максимально позитивних результатів та загальної мети управління.

При цьому структура аналітичної компетентності розглядається нами як єдність трьох взаємопов'язаних складових: ціннісно-мотиваційної, когнітивно-операційної та рефлексивно-оцінної. Вказані складові виступили також як критерії, за якими здійснювалась перевірка результативності досліджуваного процесу. Врахування ціннісно-мотиваційного критерію забезпечило формування у студентів стійкої мотивації до аналітичної діяльності, виділення та позитивну спрямованість зусиль на її здійснення. Когнітивно-операційний критерій включав у себе показники рівня обсягу знань з аналізу, сформованість фахових умінь та навичок у здійсненні певних аналітичних процедур, розвиток аналітичного мислення (вибіркове ставлення до інформації, що надходить менеджеру; можливість розкласти досліджувану проблему на складові елементи; орієнтація на суттєві фактори впливу на кінцеві результати дослідження об'єкта аналізу; можливість виявлення причинно-наслідкових зв'язків між фактами і процесами досліджуваного об'єкта; здатність до розробки припущень щодо розвитку певних явищ, критичного оцінювання отриманої та обробленої інформації, здатність до формулювання комплексних аналітичних висновків), рівень творчої активності студента-менеджера у сфері аналітики (новаторство, оригінальність, нагромадження інформації з кількох галузей знань, самостійність у здобутті та обробці аналітичної інформації), первинний досвід аналітичної діяльності (обсяг самостійно підготовлених аналітичних оглядів з різних проблем управління, динаміка збагачення особистого досвіду з аналітичної діяльності). Рефлексивно-оцінний критерій надав можливість оцінити результат сформованості аналітичної компетентності за такими показниками: самооцінка власної аналітичної компетентності та прагнення до вдосконалення професіоналізму в аналітиці.

У ході констатувального експерименту виявлено недоліки процесу формування аналітичної компетентності, серед яких можна виділити те, що: студенти-менеджери недостатньо уявляють зміст майбутньої управлінської діяльності, місце аналітики в ній, та мають низький рівень мотивації до її здійснення; рівень знань та вмінь виконання фахових аналітичних завдань є низьким; рівень розвитку аналітичного мислення та творчої активності під час занять є недостатнім; здатність до самооцінки власної аналітичної компетентності невисока. Крім того, недоліками навчального процесу з формування аналітичної компетентності є такі: відсутність у програмах вивчення фахових дисциплін компетентнісних засад взаємодії викладачів і студентів; невдала розробка змісту навчання аналітиці в управлінській діяльності; необґрунтований вибір методів та прийомів навчання, невдале поєднання традиційних та активних форм навчання; відсутність навичок самостійних досліджень професійних питань у процесі навчання.

Спираючись на результати наукових досягнень фахівців з досліджуваної проблеми, практичний досвід професійної підготовки менеджерів в сучасних умовах та власну педагогічну діяльність з викладання аналітичного курсу у студентів-менеджерів, ми визначили такі педагогічні умови, врахування яких забезпечило успішність процесу формування аналітичної компетентності:

– здійснення цілісного, послідовного процесу, наповнення якого враховує специфіку професії менеджера, розкриває зміст аналітичної діяльності в управ-

лінні та виховує пізнавальний інтерес до неї, забезпечує дидактичні особливості компетентнісного підходу до підготовки цих фахівців;

- збагачення форм, методів, прийомів навчання, адекватних визначеному змісту аналітичної підготовки студентів-менеджерів;

- позааудиторна робота майбутніх фахівців з менеджменту спрямовується на поглиблення теоретичних положень з аналітики та набуття первинного професійного досвіду шляхом самостійної аналітичної обробки фахової інформації та підготовки аналітичних оглядів.

Доведено, що професійне становлення студента-менеджера у сфері аналітики передбачає формування мотивації до цієї діяльності, професійних знань, умінь, навичок, досвіду, типу мислення, професійно важливих якостей, потреби у самовдосконаленні та вимагає комплексних узгоджених дій викладацького складу закладу освіти для забезпечення процесу формування достатнього рівня аналітичної компетентності. На початку нашої експериментальної роботи було висунуто припущення про те, що дієвість процесу формування аналітичної компетентності майбутніх менеджерів у вищих навчальних закладах буде залежати від результатів впровадження у навчально-виховний процес організаційно-педагогічної моделі, що представляє концептуальні аспекти досліджуваного процесу та взаємозв'язок його елементів. Модель процесу формування аналітичної компетентності майбутніх менеджерів має три взаємопов'язаних блоки – “Передумови”, “Впровадження” та “Результат”. Блок “Передумови” включає мету, завдання формування аналітичної компетентності, функції та принципи формування, критерії та показники сформованості аналітичної компетентності майбутніх менеджерів, а також педагогічні умови формування компетентності з аналітики як фактори успішності досліджуваного процесу. Блок “Впровадження” об'єднує п'ять етапів забезпечення процесу формування аналітичної компетентності майбутніх менеджерів, описаних нижче. Останній блок моделі “Результат” передбачає діагностику результатів сформованості усіх складових аналітичної компетентності майбутніх менеджерів.

Формувальний експеримент з порушеної проблеми включав у себе впровадження експериментальної методики навчально-виховного процесу, результатом якого була успішна сформованість аналітичної компетентності майбутніх менеджерів та перевірка достовірності висунутих припущень. Методика формування професійної компетентності з аналітики передбачала проходження таких етапів: підготовчого, мотиваційного, когнітивного, дієво-практичного та оцінно-результативного.

Перший етап (підготовчий) мав на меті ознайомлення студентів зі змістом управлінської праці менеджера, її складовими, виділенням аналітики у складі фахової діяльності, визначенням “професійної компетентності”, “аналітичної компетентності”; а також ознайомлення із навчально-тематичним планом вивчення курсу, результатом якого буде сформованість аналітичної компетентності, окреслення основних підходів до методики формування всіх компонентів професіоналізму з аналітики та забезпечення цілісності сприйняття зазначених положень. Від викладача вимагалось чітко розробити програму проведення навчально-виховної роботи із студентами-менеджерами, забезпечити цей процес

усім необхідним нормативним, методичним, дидактичним матеріалом, підібрати відповідні вправи для успішного оволодіння знаннями та уміннями з аналітики з метою сприяння набуттю первинного професійного досвіду, творчих навичок, сформованого аналітичного мислення, що, у свою чергу, стало поштовхом до саморозвитку та вдосконалення професійно важливих якостей.

Метою другого етапу (мотиваційного) передбачалось створення позитивної установки на необхідність оволодіння аналітикою як частини професійної компетентності менеджера, а саме здійснення цілеспрямованих заходів зі стимулювання у майбутніх менеджерів пізнавального інтересу та потреби в оволодінні необхідними знаннями, уміннями, навичками з аналітичної діяльності. Мотиваційний етап реалізував програму входження студентів-менеджерів у сферу аналітики, що передбачає: усвідомлення поточних і перспективних цілей навчального курсу; засвоєння методологічної і практичної значущості основних положень аналітичного дослідження; формування інтересу до оволодіння аналітичною компетентністю як частини професійної компетентності менеджера; переконання у перспективності, статусності володіння професійними якостями менеджера-аналітика; забезпечення впевненості у можливостях отримання оновлених знань та вмінь з аналізу в межах курсу “Теорія економічного аналізу”; сприяння появі у студентів почуття успіху, піднесеного настрою та довіри. Ціннісне ставлення до оволодіння аналітичними уміннями та навичками, набуття досвіду за умови розвитку аналітичного мислення та творчої активності як передумови професійного становлення має бути особистісно прийняте і засвоєне студентом-менеджером як основне завдання навчально-виховного процесу досліджуваного етапу.

Третій етап був пов’язаний із засвоєнням системи знань та конкретних умінь, необхідних для аналітичної діяльності в управлінні. Завданням цього етапу є включення студентів-менеджерів у навчально-пізнавальну діяльність (наближену до конкретної професійної аналітичної діяльності) для усвідомлення окремих типів професійних завдань, важливості їх виконання, методик здійснення аналітичної обробки фахової інформації та методики самоперевірки навчальних досягнень. Метою когнітивного етапу було глибоке і повноцінне засвоєння методології аналітичного дослідження економічних явищ та специфіки керівництва аналітичною роботою на підприємстві. Також було враховано, що економічний аналіз для менеджера – це один із напрямів управлінської діяльності, що є основою для прийняття управлінських рішень і зводиться до їх обґрунтування на підставі обробленої фахової інформації; він використовує певну наукову термінологію та особливий арсенал методів дослідження, що дає змогу зробити процес прийняття управлінських рішень ефективним. Експериментальний курс “Теорія економічного аналізу” націлив студентів на оволодіння основними прийомами економічного аналізу, виявлення взаємозв’язку між основними показниками діяльності підприємства, впливу факторних показників на результат, свідомий вибір інформації для аналітичного дослідження, складання плану та грамотну організацію аналітичної роботи на рівні підприємства. Надзвичайно важливим вважалось, щоб студенти оволоділи такими основними прийомами проведення аналізу, як порівняння, балансового способу, елімінування, сальдового та індексного методу, групування, табличного та графічного

методу, моделювання, кореляційно-регресійного аналізу, розбору виробничих ситуацій з теорії масового обслуговування, теорії ігор тощо.

Метою дієво-практичного етапу стало узагальнення попередньої теоретичної підготовки майбутніх менеджерів, що передбачав їх самостійність та творчий підхід до вирішення професійних аналітичних завдань, удосконалення власних умінь та набуття навичок шляхом використання різних методів аналітичного опрацювання професійної інформації. Організація цього етапу передбачала також реалізацію педагогічної умови, за якою позааудиторна робота майбутніх менеджерів повинна бути спрямована на поглиблення теоретичних положень з аналітики та набуття первинного професійного досвіду шляхом самостійної аналітичної обробки фахової інформації та підготовки аналітичних оглядів творчого характеру.

Завершальний етап (оцінно-результативний) був спрямований на оцінювання та самооцінювання навчальних досягнень студентів-менеджерів, а саме зіставлення результатів процесу навчання за допомогою розроблених критеріїв і показників сформованості аналітичної компетентності, самоаналіз студентами своєї діяльності, виявлення навчальних і професійних досягнень та помилок, аналіз їх причин та внесення у подальшому коректив.

Під час організації навчального процесу з формування аналітичної компетентності було використано:

- з метою формування ціннісно-мотиваційного компоненту – методи стимулювання обов'язку та відповідальності, методи формування пізнавального інтересу (постановка проблемних запитань і пізнавальних завдань, прийоми здивування та створення успіху у навчанні, створення ситуацій пізнавального спору, розбір конкретних ситуацій, ігрове проектування), методика мимовільного запам'ятовування наукових текстів;

- з метою формування когнітивно-операційного компоненту – особлива форма організації лекцій з теорії економічного аналізу; при цьому, з одного боку, вони виконували роль інформаційного носія, а з іншого – був наявний проблемний виклад матеріалу з аналізу в управлінській діяльності. На практичних заняттях в експериментальних групах використовувались різні методи та прийоми репродуктивного відтворення та активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів-менеджерів, які підтвердили ефективність формування компетентності з аналітики, а саме зачитування й обговорення рефератів з управлінської аналітики, метод тренувальних вправ на грамотне відтворення аналітичних прийомів обробки фахової інформації, метод аналізу конкретних ситуацій (case-study), ігрове проектування, вивчення передового досвіду обробки фахової інформації та подання результатів аналізу, моделювання, робота з документацією (фінансовою і статистичною звітністю підприємств); для набуття первинного професійного досвіду з аналітики використовувалась самостійна робота творчого характеру, що охоплювала процес власної обробки фахової інформації студентами-менеджерами і включала підготовку реферативних письмових робіт за такими напрямками: підготовка рефератів з вивчення передового досвіду управлінської аналітики, а саме пошук студентами цікавої інформації з визнання важливості набуття студентами аналітичної компетентності у майбутній професійній діяльності, вивчення досвіду використання різних прийомів аналі-

тичного оцінювання запропонованих управлінських рішень, роль аналітики в управлінському циклі відомих українських та зарубіжних компаній, теоретичне представлення інноваційних аналітичних прийомів у сучасному професійному світі; реферативна робота практичного прикладного характеру за якою студент самостійно обирає певний напрям аналітичного дослідження і протягом вивчення курсу опрацьовував на власних цифрових даних весь інструментарій аналітики універсального характеру, та здійснював пошук і обґрунтовував введення специфічних аналітичних прийомів, застосування яких дає ефективні результати саме в обраному студентом напрямі;

– з метою формування рефлексивно-оцінного компонента використовувались засоби: поточної діагностики (запитання до лекційного матеріалу, до самостійної роботи, відповіді на завдання практичного характеру, перевірка результатів викладачем тощо); модульної діагностики (виконання комплексних кваліфікаційних завдань теоретичного і практичного характеру за чотирма модулями); комплексної діагностики з метою з'ясування рівня розвитку мотивації до аналітичної діяльності, професійно значущих якостей, що формуються в процесі вивчення курсу, адекватної самооцінки студентами-менеджерами.

5. Статистична обробка отриманих у результаті формувального експерименту даних підтвердили вплив запропонованої моделі на процес формування аналітичної компетентності майбутніх менеджерів. При цьому з імовірністю 95% підтверджено висунуту гіпотезу, що складалась з часткових гіпотез за педагогічними умовами, а саме:

– відмінність у рівнях мотивації до аналітичної діяльності пояснюється посиленою увагою до розкриття змісту аналітичної підготовки, виховання пізнавального інтересу до аналітичної діяльності та забезпечення компетентного підходу до навчання майбутніх управлінців (I педагогічна умова);

– формування аналітичної компетентності менеджера значною мірою залежить від збагачення форм, методів, прийомів навчання, адекватних визначеному змісту аналітичної підготовки студентів-менеджерів (II педагогічна умова);

– позааудиторна робота майбутніх фахівців з менеджменту спрямовується на поглиблення теоретичних положень з аналітики та набуття первинного професійного досвіду шляхом самостійної аналітичної обробки фахової інформації та підготовки аналітичних оглядів (III педагогічна умова).

Табл. та рис. характеризують порівняння рівнів сформованості складових компонентів аналітичної компетентності студентів експериментальних та контрольних груп у результаті здійсненої експериментальної роботи.

Таблиця

**Якість сформованості аналітичної компетентності майбутніх менеджерів, за підсумками експериментальної роботи, %**

Рівень сформованості	ЕГ	КГ
Елементарний	16,8	42,4
Середній	46,2	39,6
Високий	37,0	18,0
У цілому	100,0	100,0

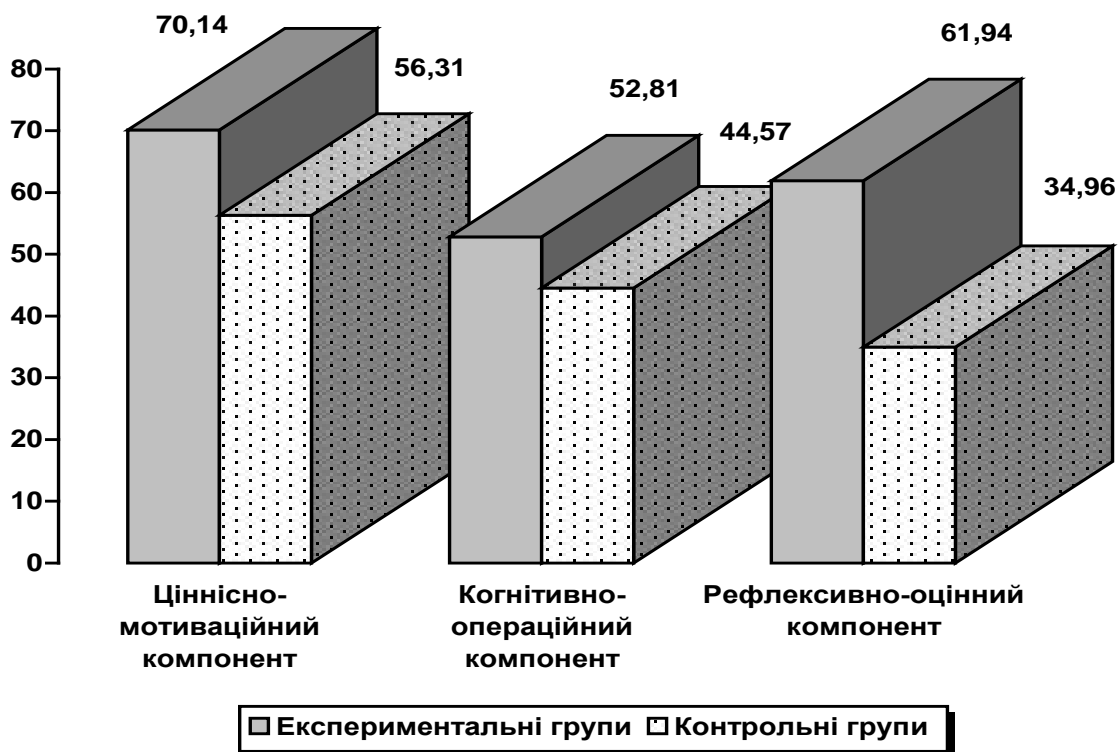


Рис. Наочне відображення результатів формування аналітичної компетентності майбутніх менеджерів експериментальних та контрольних груп

Логічним завершенням дослідження, присвяченого процесу професійного становлення майбутніх управлінців в аналітиці, стала розробка відповідних науково-методичних рекомендацій. Отже, з метою успішного процесу формування аналітичної компетентності майбутніх менеджерів під час навчання у вищому закладі освіти ми пропонуємо:

1. Сформувати реальний образ та позитивні мотиви оволодіння аналітикою як основи для прийняття ефективних управлінських рішень у майбутній управлінській діяльності.
2. Організувати навчально-виховний процес, спрямований на розкриття аналітичного потенціалу студентів-менеджерів та набуття ними первинного професійного досвіду з цієї діяльності.
3. Сформувати потребу і можливість в аналітичній рефлексії.

### **Висновки**

Отже, в ході дослідно-експериментальної роботи було вирішено таке:

- у результаті теоретичного аналізу з'ясовано сутність та структуру поняття “аналітична компетентність менеджера – випускника вищого навчального закладу”;
- розроблено та обґрунтовано критерії (ціннісно-мотиваційний, когнітивно-операційний та рефлексивно-оцінний) сформованості аналітичної компетентності менеджерів – випускників вищих навчальних закладів;
- розроблено організаційно-педагогічну модель формування аналітичної компетентності майбутніх менеджерів у вищих навчальних закладах, що сприяла успішності набуття усіх її компонентів та переконливо довела педагогічну результативність впроваджених заходів у межах впроваджених педагогічних умов цього процесу;



– підготовлено методичні рекомендації з питання формування аналітичної компетентності майбутніх фахівців з менеджменту, що можуть бути використані у професійній підготовці зазначених спеціалістів у вищих навчальних закладах.

### Література

1. Дорога Я. До проблеми концептуальної моделі управлінської компетентності [Електронний ресурс] / Я. Дорога. – Режим доступу: <http://www.testlab.kiev.ua/NEWSARCH/2003FSP/Psy/htm>.
2. Конаржевский Ю.А. Педагогический анализ как основа управления школой : учеб. пособ. / Ю.А. Конаржевский. – Челябинск : ЧГПИ, 1978. – 102 с.
3. Крутий К.Л. Педагогічний аналіз як функція управління дошкільним навчальним закладом : монографія / К.Л. Крутий. – Запоріжжя : ТОВ “ЛПРС” ЛТД, 2007. – 236 с.
4. Маслов В. Психологічна основа моделі компетентності директора школи / В. Маслов // Директор школи, ліцею, гімназії. – 2003. – № 1. – С. 12.
5. Палеха Ю.І. Ключі до успіху, або Організаційна та управлінська культури : навч. посіб. / Ю.І. Палеха. – 2-ге вид. доп. – К. : Вид-во Європ. ун-ту, 2002. – 337 с.
6. Підготовка керівника середнього закладу освіти : навч. посіб. / за ред. Л.І. Даниленко. – К. : Міленіум, 2004. – 272 с.
7. Савенкова М.Е. Управленческая компетентность в социально-политических доктринах античной философии / М.Е. Савенкова // Социально-гуманитарные проблемы менеджмента : сборник научных трудов ДонГАУ. Серия “Государственное управление”. – Донецк : ДонГАУ, 2003. – Т. IV. – Вып. 19. – С. 382–393.
8. Федоров В.Д. Менеджмент закладу освіти, менеджер закладу освіти: психологічні засади / В.Д. Федоров. – Кам’янець-Подільський : Абетка-НОВА, 2004. – 224 с.
9. Федоров Г.В. Зміст і структура професійної компетентності керівника сучасного навчального закладу / Г.В. Федоров // Адаптивне управління в освіті : зб. наук. праць / за заг. ред. Г.Є. Гребенюка. – Х. : Стильздат, 2007. – С. 82–89.

ЗОЛОТАРЄВА О.В.

## ИННОВАЦИОННЫЙ АСПЕКТ КАК ВАЖНЕЙШАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ СОВРЕМЕННОГО ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА

В последние годы образовательная система Украины претерпевает не просто существенные, а революционные изменения. Меняются методы преподавания, происходит структурная перестройка системы высшего образования, изменяются стратегические цели и приоритеты в образовательной политике государства.

Сфера высшего образования и социально-экономическая деятельность общества неразрывно связаны и взаимно влиятельны. Появление новых направлений развития науки и техники обуславливает появление новых специальностей, а значит, обучающих курсов, образовательных дисциплин, междисциплинарных направлений. Особенно это касается новых специальностей в области культуры, эколого-информационной, экономической и тем более технической направленности. Это требует новых знаний и умений, что позволило бы будущим специалистам самореализоваться в высокотехнологичном инновационно-информационном пространстве третьего тысячелетия.

Что же представляет собой инновационная деятельность в системе современного образования? Какая именно деятельность в сфере образования может быть названа инновационной? Данными вопросами в современной науке занимаются многие учёные: Т.О. Шевчук, Г.Н. Прозументова, В.Г. Кремень, Л.П. Дударева, В.Я. Ляудис, Н.В. Белоус и другие.